

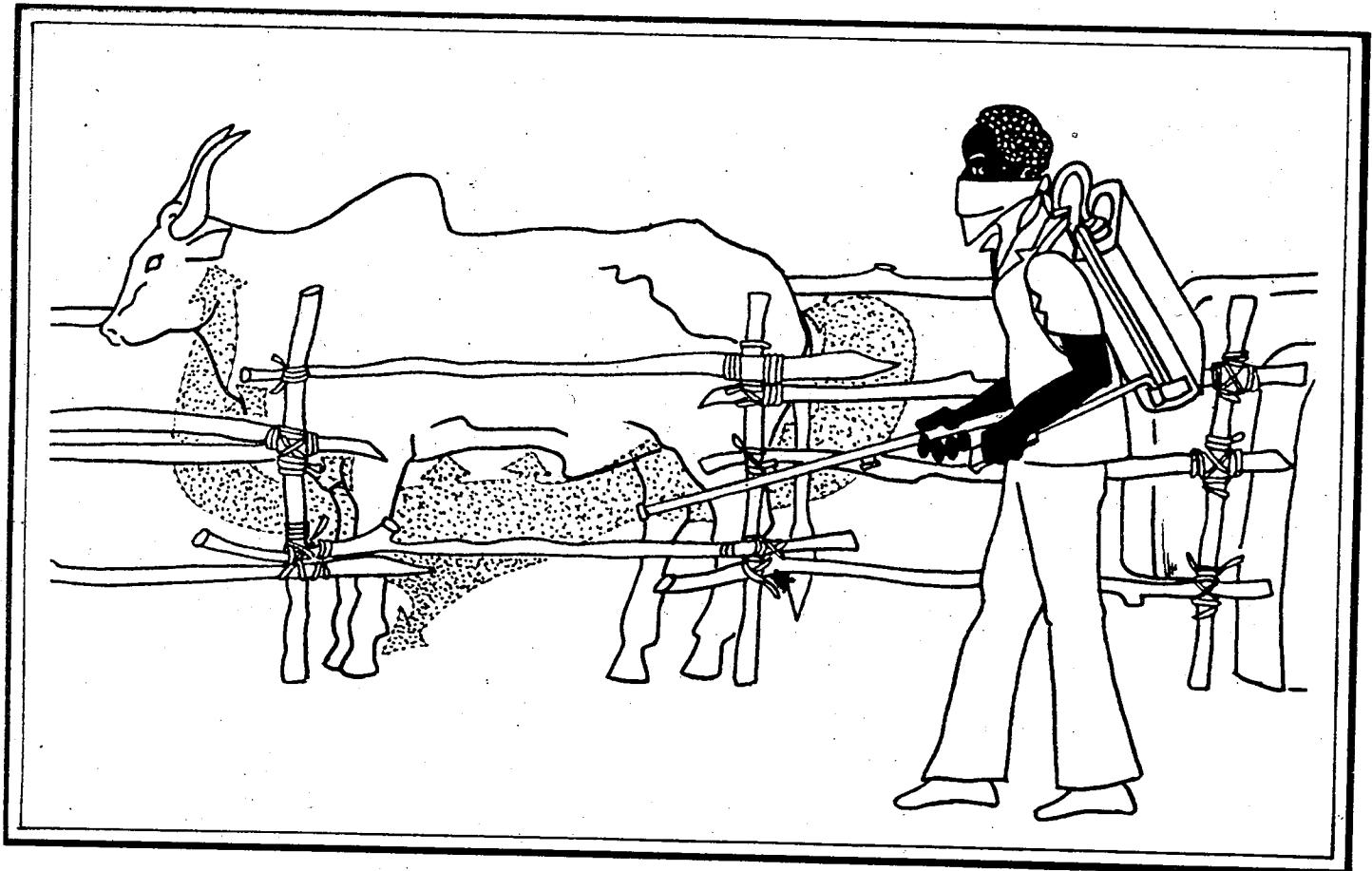
jèkabaara

"ni jèkafò ye daamu ye,
jèkabaara nyogòn daamu tè."

nimòrò 8 - san 1986n uti kalo - a sòngò : dòròmè 20

Min bè sòrò nimòrò in kònò, o filè nin ye :

- nyè 2 ani 3 Kaniko n'a de fè duguw bè ka taa nyè
- nyè 4 Tiga sènè baarada kunnafoni : an ka ODIPAC dòn
- nyè 5 ani 6 Cikè dònniya :
 - cinnifèn bè bana bila bagan na
 - sènè tèmèna kufèbaara kan
- nyè 7 Kòori sènè baarada kunnafoni : nfirinfirin bè ka Mali ka kòori
mangoya a sanbagaw yòrò
- nyè 8 Tulon tè sèbè sa : jèkafò ni jèkabaara hukumu kònò

Kaniko n'a da fè duguw bè ka taa nyè

An bée lajèlen ye Kaniko tògò mèn. Zenerali Musa Tarawele yèrè sera yen, a ni dugu mògòw sigira ka kuma. Mali peresidan ko Kaniko ye dugu ye, Mali dugu bée bè se ka min ladege yaasa Mali ka bò nògò la ani ka taa nyè.

Anw fana sera Kaniko ka taa a lajè, min y'a to cikèlaw sera k'u ka gèlèyaw latèmè. Kaniko bè Malobala aròndisiman na, Kucala ni kòròn cè. Kaniko ni kucala cè bè kilomètèrè 14 bò. Danyèli Kulubali, n'o ye kòori sènè baarada ka mògò ye Kaniko zaer kun na, o de ye kunnafoni di an ma Kaniko n'a da fè duguw ka nyètaa kan.

dugu yiriwa tòn

Kaniko kèra dugu yiriwa tòn ye kabini san 1978. Bawo a kònò mògòw jèlen don ka bèn ka baara kè dugu kònò, ka nyèsin dugu ka bònògòla ani dugu ka nyètaa ma. Kabini san segin, Kanikokaw y'u cèsiri sènè siratigè la, ani sòrò ni hadamadenya.

Kaniko zaer

Kabini san saba Kaniko n'a da fè dugu wòorò jèra ka kè "zaer" ye. Zaer ye dugu yiriwa tòn dàma dòw lajèlen ye, dugu minnu ka surun nyògòn na, n'u ka faamuyali bonyana sènèkè cogo nyuman, balikukanlo ani tòn ka baara kétaw ta fan fè.

Zaer, kònò, dugu yiriwa tòn yèrè de ka kalanden jolenw b'u ka baaraw bée konyènabò, i n'a fò foro suma, sannifeere, sòrò jateminè, sènè nyèsigi sèbènw, ani baara wèrèw. Cikèlakòlidèn tè zaer kònò : mògò kelenpe de bè bila zaer kun na kòori sènè baarada fè. Dugu yiriwa tòn sèbèn nyènabòlaw b'u ka kunnafoni di o tigi ma, a bè sòrò k'olu lase kòori sènè baarada mògòw ma.

Zaer kèra sababu ye, dugu sèbèn nyènabòlaw ye jòyòròba ta u ka dugu nyètaa baara la.

Dugu wolonwula de bè Kaniko zaer kònò. Kalo o kalo, dugu wolonwula in sèbèn nyènabòlaw ni zaer nyèmògò bè nyògònye kè. O nyògònyew kèra sababu ye, sènèkèlaw ye nyògòn dòn duguw ni nyògòn cè, u y'a faamu ya ko jè de bè se k'u ka nyètaa sabati, ko dugu tè se ka dilan dugudenw kò.

zaer ka tòn

Bèn ni nyògòn faamu kònò, Kaniko zaer, n'o ye Kaniko n'a da fè dugu wòorò ninnu ye, olu jèra ka tònba kelen sigi. Dugu

wolonwula bée ka nyèmògòw bè o tòn in na.

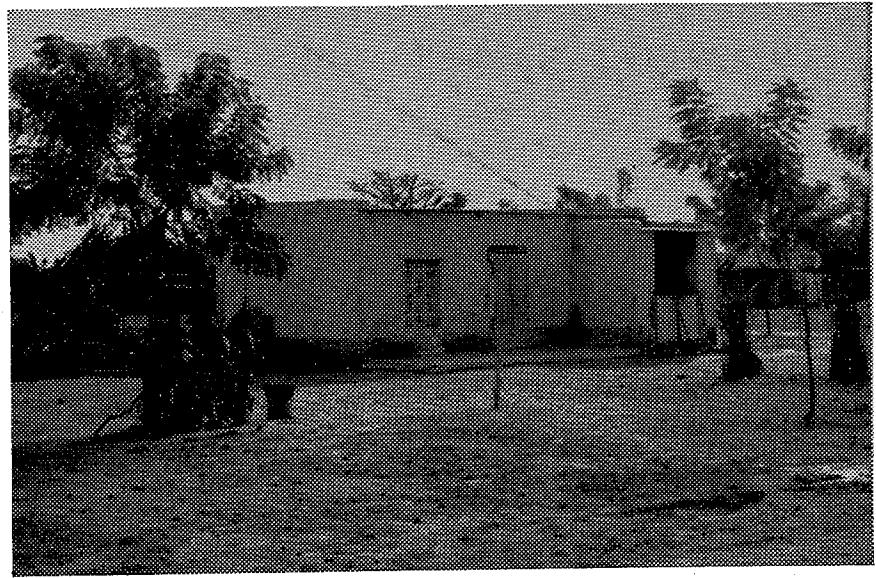
Tòn in sigira walasa ka gèlèya dòw kùnbèn. Siratigè minnu dantigèra, olu filè nin ye :

- U ka bèn ka baara kè, zaer dugu wolonwula bée bè se ka nafa sorò cogo min na.

- U ka jè ka cikèdaw dèmè, sènèkè minèn tè minnu bolo.

- U ka jè ka balo ko sinsi dugu kònò (kòngò kùnbènni).

- U ka jè ka dugu yiriwal baara kè, i n'a fò mangasa jòli, ani balikukanlo ni jìginniso ni furakèli yòrò, ani dugu saniyalì kènèya siratigè kan.

kóngò kùnbènni

Ton in baara fòlò kèra kóngò kùnbènni ye. An bée b'a dòn ko, nin san danma dòw kònò, sènè-kèlaw ye gèlèya caman sòrò sanji ko la. Dunkafa tun tè sòrò yòrò caman na, du caman ka suman tun bè dèse samiyè tuma na, fo dòw bè taa suman juru ta jago-kéla fè dugubaw kònò. O jagoké-law fana bè suman juru don sènèkèlaw la, ka tònòba da u kan.

Zaer ka tòn mògòw jèra, k'u hakili jakabò ka bèn a kan kò dugu bée ka wari dò bò u ka tòn kèsu la, ka suman san sannifeere waati, ka bila dugu jiginè kònò.

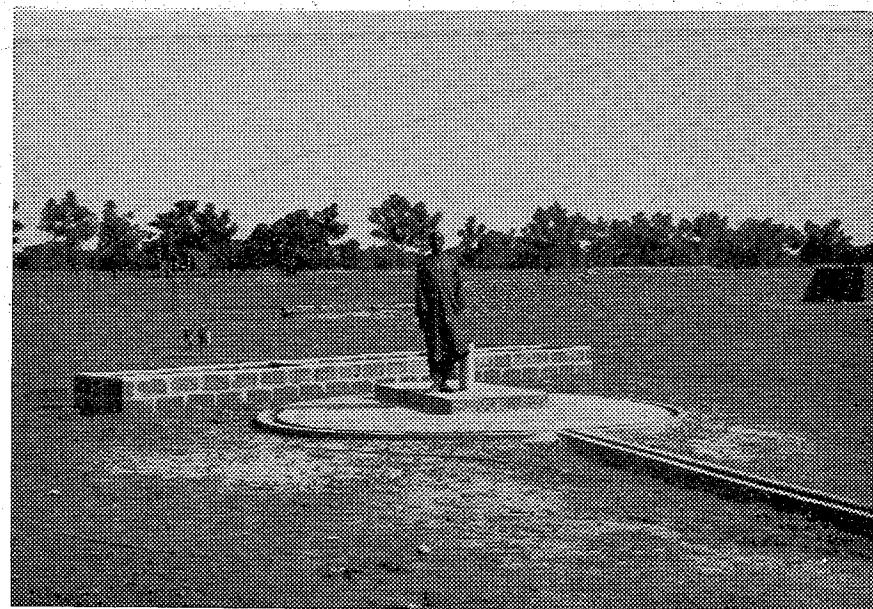
Dugu wolonwula bée ye jiginè sigi u ka dugu kònò. Samiyè donda tuma sera tuma min na, i n'a fò mè kalo, tòn nyémògòw ye nyògòn kùnbènn Kaniko, u ye suman tila cogo dantigè nyògòn ye :

- Dugu bée n'a ka jiginè don; nka dugu si man kan k'a ka suman tila ni tòn nyémògòw t'a kala ma.

- Suman bè mara jiginè kònò, fo ka taa se zuluye kalo tilancè ma.

- Dugu jiginè suman man kan ka feere warijè la. U bëenna a kan suman ka tila dèsebagatòw ni nyògòn cè gèlèya waati la.

- Ni suman tigè tuma sera, mògò minnu ye suman ta dugu jiginè kònò, u bè suman talen

kòseglin, ani ka tònò dòonin da a kan. Ni min ye kilo 100 ta, o bë kilo 125 kòseglin suman tigè tuma. O bë bila dugu jiginè kònò, walasa ka san nataw nyèsigi.

baara nafa yera

Suman hakè min sera ka kè dugu wolonwula bée lajèlen ka jiginè kònò san 1985 la, o kèra kilo 7263 ye. O suman tilala ga 85 ni nyògòn cè san 1985 zuluye kalo la. Suman kòseglinnen kò, a n'a tònò bée lajèlen kèra jiginè

kònò ka bèn kilo 9131 ma, san 1986 feburuye kalo la.

O san fòlò baara nafa yelen, duguw y'a ganiya ka dò san ka fara dugu jiginè suman hakè kan sannifeere waati la, walasa u ka se ka mògò caman dèmè dugu kònò, ni kóngò sera minnu ma.

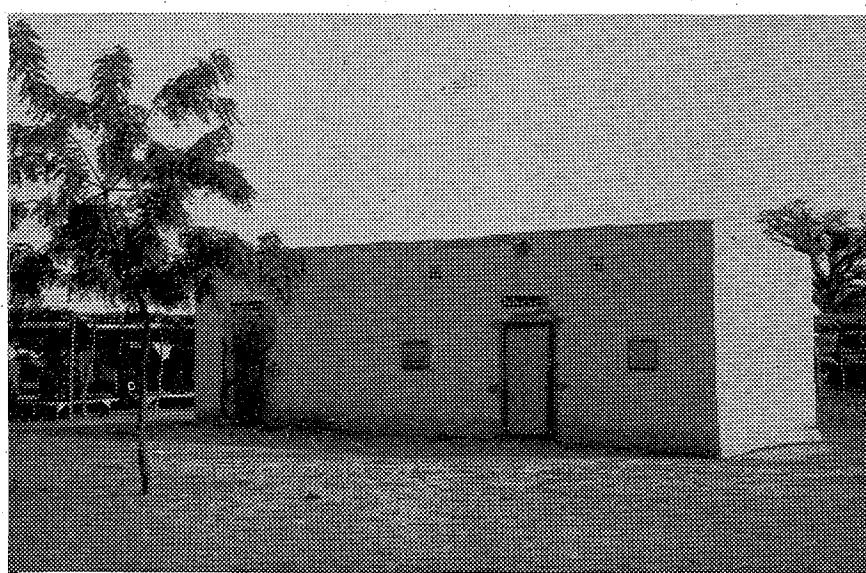
O la, dugu wolonwula bée lajèlen ye dòròmè 201 248 don suman na, k'a kè kilo 18 137 ye. O faralen kòròlen ma, o bée lajèlen bëenna kilo 27 268 ma. O dë bë dugu jiginèw kònò san 1986 marisi kalo la.

Dugù yiriwa tònw jèlen zaer kònò ka kè zaer ka tòn ye, u ka baara fòlò kèra nin ye, ka nyèsin dunkafa ma. San nataw kònò, u b'a fè ka baara wèrew kè, minnu bë se ka dò fara u ka nyètæ kan.

Foyi tè jè bò, kònò kulu jèlen de bë bii fò.

Dugu 7 minnu jèra ka kè Kaniko zaer ye, olu filè :

- Kaniko
- Tiri fòlò
- Tiri filanan
- Npèrèso
- Nintabugoro
- Ngukan
- Dugunyòna filanan

tiga sénè baarada kunnafoni

An ka ODIPAC dòn

Jèkabaara nimòrò 7 kònò, kunnafoni danma dòw dira ODIPAC ka san 1986 baara kèlenw kan. Bi an bè hakili jakabò kè ODIPAC yèrè kan, walasa an bè se ka ODIPAC dòn, k'a kuntilennaw dòn ani k'a ka baara kè cogo dòn.

ODIPAC ye sénèkè baarada de ye, min tun nyèsinnen bè tiga sénè ni suman sénè yiriwali de ma. A sigira OACY de nò na. A sigira sen kan goférènama ka sariya dò fè san 1981 marisò kalo la. A stigi kun ye :

- ka sénèkèlaw kalan sénèkè cogo nyuman na, walasa u ka sòrò bè se ka jiidi ani ka lakana;
- ka sénèkèlaw dèmè cikèminèn kuraw sòròli la, minnu bè se ka sénè yiriwa joona;
- k'u dèmè sénèfènw sannifeere ko la, ani k'u dege baaraw la, minnu bè se ka sòrò jiidi.

Baara bée daminè ka gèlèn. O siratigè la, ODIPAC ye san saba nyògòn kè nikisinakasa la, i n'a fò san 1981 samiyè, san 1982 samiyè ani san 1983 samiyè.

San 1982 sannifeere tuma na, goférènama fana ye sariya ta ka tigasan labila julaw ye. O kèlen, cikèlakòliden wo, cikèla wo, bée kónonaganina. U tun t'a dòn bilen, u bëna min kè tugun, k'a d'a kan tiga de tun ye u ka sénè sinsinbere ye. Cikè juru tun tè don bilen sénèkèlaw la, wa min fana tun ye cikèlakòliden ka baara ye, o fanba nyèsinna nyinini ma, walasa ka se ka yèlèmabolo kuraw sòrò.

O la, san 1983 samiyè kanma, a nyinina ODIPAC fè, a ka barika don kaba sénè ni suman sénè ani sénèfèn wèrèw la, minnu bè se k'a to a k'a jòyòrò fin dunkafa baara la, min nyinina fana pariti fè Mali sénèkè baarada bée kònò.

donsen kuraw

Kabini o kèra, donsen kuraw donna ODIPAC mara sénèkèlaw kòrò :

sénè sira kan

ODIPAC y'a nyini a ka mara sénèkèla bée fè u k'u fanga da kaba sénè kan, bawo a yera k'a dòn ko kaba taari kelen sòrò ka ca, a bè se ka se fo tòni 4 ma, n'a baara la ka nyè.

Baara in ye kaba sénè don da la ODIPAC mara la. Haké minnu kèra, olu dòw filè nin ye :

San 1983, kènè sénènen kèra taari 11 733 ye, sòrò bènna tòni 10 750 ma.

San 1984, kènè sénènen kèra taari 14 689 ye, sòrò bènna tòni 15 516 ma.

San 1985, kènè sénènen kèra taari 15 498 ye, sòrò bènna tòni 36 316 ma.

O baara de kònò, kaba sénè binna ka kè ODIPAC mara, sénè jòsen ye.

ODIPAC b'a nyini sénèkèlaw fè, u k'u basigi kènè kelen kan, ka to ka sénèfènw fò-fò nyògòn kò nin cogo la san saba saba : san fòlò : kaba; san filanan : tiga; san sabanan : nyò (sanyò wali keninge). U ka barika don fana bagan mara la, walasa u bè se ka bagan nògò sòrò u yèrè kòrò.

ODIPAC y'a jira sénèkèlaw la, u k'u jija ka nin cikè cogo matarafa. O mana kè, a ka ca a la, u ka sénè bè yiriwa, wa dugukolo mana bè kuraya k'a da basigili ni nògò dilan ni nògò don kan.

Nin sénè kè cogo kura sinsini kanma, ODIPAC y'i nyèsin cikèminèn juru donni ma kosèbè, a jirala cogo min jèkabaara nimòrò 7 nyè 3 la.

yèrè labèn sira kan

Donsen kura filanan kèra yèrè labèn ani yèrè ta ye, i n'a fò pariti ni goférènama y'a nyini

cogo min ka cikèlaw labèn tòn kònò.

O dun tè se ka nyè, fo sénèkèlaw ka se sèbènni na. O sira kan, ODIPAC ye balikukan sinsi : kalanden jolen minnu tun bè yen, olu kalanna joona kalan kura caman na, walasa u bè se ka dugu magonyè ko caman nyènabò.

Baara min fana kèra o kònò, o filè nin ye :

- ODIPAC dugu 1157 la, balikukan so bè dugu 750 de la; kalanden jolen ye mògò 4780 ye; dugu yiriwa tòn sigira dugu 205 la.

Dugu 15 bè yen, labèn caman kèra minnu na ka yèrè ta senkòròma dondon nyò gosi ni nyò susu sira fè, sannifeere ni jago sira fè, ani biyogasi sira fè.

dèmè sira kan

Nin baara ninnu kèra ni Mali goférènama ni dinyè warisoba ni Faransi ka dèmè ye.

O hukumu kònò, an dèmèbaga ninnu nana baara kèlenw lajè. U y'a ye ko baara min kèra san fila tèmènen in na, o ni dèmè ka kan. U y'a nyini dinyè warisoba fè, a k'i jija cogo bée la, a ka dèmè kana kòtigè, ko n'o tè, baara min daminèna, o bè se ka segin kò.

Nka kiimèli kèla ninnu y'u hakilinata fana jira ODIPAC ka baara nataw kan.

U ko ODIPAC k'a fanga sinsi kosèbè sénèkèlaw labènni fè dugu yiriwa tòn w kònò, k'o na kè sababu ye sénèkèlaw yèrè ka se k'u ka baara kète nefamaw dòn ani k'u waleya.

U ko ODIPAC ka cikèlaw dèmè cogo bée la cikèminèn ko la. A k'u kalan kosèbè kalan suguya bée la, min b'a to u bè se k'u yèrè nyènabò.

cinnifèn bè bana bila bagan na

A kòlòsira k'a fò ko cinnifèn be bugun kosèbè yòrò la, yòrò minnu funteni ni ji ka ca. O de b'a to daaba ka bana ka ca Mali jamana woroduguyan fan, sanji nata kalbon yòrò min na : o banaw bè sòrò dènw ni tèrèw ani cinnifèn tòw cayali fè. Bana fila minnu bè sòrò ka caya o yòròw la, o ye sumaba ye, ani bana min bè wele ko "piropilasimosi".

sumaba

Sumaba bè sòrò dènw de fè : u mana daaba banabagatò joli min, ka tila ka taa kènèman cin, bana bè yèlèma o fè. Bana in bè sòrò banakisè fè, min tè ye nyé fè. A bè sòrò joli la, w'a bugun ka teli kosèbè. Banakisè in bè balo ka bugùn cinnifèn farisogo la, fo u bè se k'u si bée kè ten.

sumaba taamashyèn

Bana bè don dòonin dòonin, a bè farigan misènniw bila bagan na.

A bè dòn bagan nyè wolo jukòrla fè, kisè bilenman bè kè nyè fara kònòna la. O mana kè, farigan bè mada.

Bagan naga n'a kòkili ani a sin dugumalaw bè funun funun ka kè i n'a fò ji b'u la. Bagan taamatò bè tingitanga, a b'i ja ka taama, a ku yan fan bè sa.

A bè bagan min na, o bè bògò dun, ka fasa. O tè se ka dumuni kè k'a sòrò a nege b'a la. A farikolo nyè bè yèlèma, furu bë ci. Bagan siw bè minè ka gèlèya, u bë kari kari.

Farigan bè to ka bagan minè tuma ni tuma, a bè yèrèyèrè. A ninakili bè teliya, a laban ye saya ye kalo danma dò kònò sègèn fè.

sumaba furakè cogo

Sumaba dòn man di joona. O de la, a bè kèlè ni hakilina fila ye : bana kùnbènni ani a fura-

kèli. Fura fila dilannen bè o kanma : kelen tògò ko "berenili", dò tògò ko "tiripamidiyòmu".

Furakèli cogo fana bè yèlèma k'a da yòrò cogoya kan : Mali woroduguyan fan furakèli cogo ni kènyékayan fan ta tè kelen ye.

Kènyékayan fan (jiba tè na yòrò min na)

- N'i ye daaba san, i b'a furakè ni berenili ye ko kelen. I b'a furakè ni tiripamidiyòmu ye ko kelen, tile 15 mana tèmè berenili kelen kò.
- Segin bè kè nin furakèli ninnu kan kalo wòorò o kalo wòorò.

Woroduguyan fan (ji ni bana ka ca yòrò min na)

- Bagan san tuma, i b'a furakè ni berenili ye ko kelen, ka tiripamidiyòmu ko kelen fana kè berenili kelen kò tile 7.
- Ni kalo fila tèmèna, tiripamidiyòmu bè kè tugun.
- O kò fè kalo fila, berenili bè kè; tile 7 mana tèmè, ka tiripamidiyòmu fana kè.
- O kò fè kalo fila, tiripamidiyòmu bè kè.
- O kò fè kalo fila tugun, berenili bè kè; tile 7 mana tèmè, ka tiripamidiyòmu kè ko kura.
- O furakèli bè kè kalo fila o kalo fila, ka taa a fè hali ni sumaba ma bagan minè.

A bè se ka kè, bagan bè deli banakisè la u sigi yòrò la. O mana kè, o bagan bè minè k'u kologèlèya ka nyèsin sumaba ma.

Si minnu ka teli k'o kè, o ye

ndama ni bawule ye. Nka bagan ka o kologèlèya nin bè se ka nagasi ni baara y'u sègèn kojugu, wali n'u ye u sigi yòrò bila, wali n'u tè balo ka nyè, ani ni bana wèrè y'u minè k'u barika ban.

Piropilasimosi

Piropilasimosi ye bana ye, min bè sòrò tèrèw fè. Ni tèrè y'i fa bagan banabagatò joli la, ka tila ka bagan kènèman dò ci, bana bè yèlèma o fè. Banakisèw bè balo joli de la.

Baná in ka jugu bagan kòròw de ma. O tamashyèn dòw filè nín ye : farigan bè bagan minè, bagan bè fasa, sugunè nyè bè bilen, nyè jèman yòròw bè yèlèma ka kè nyugujiman ye. Tuma dòw bagan fari bè faga, a tè se ka to yòrò kelen, fa bè don a la.

Bana bè se ka kènèya ka bagan segin a cogo kòrò la. Nka bana in fana bè se ka na ni bagan saya ye.

Bana in bè se ka furakè ni berenili ye. Nka, min nyögòn tè, o ye bana in kùnbènni baara ye, n'o ye tèrè fagali ye. Tèrè faga bè kè ponpe la. A fura ye "èkitafosi 100" ye. O fura buteli datugun-nan nyè kelen bè se ka misi 40 nyögòn furakè, n'a kèra ponpe jèman T15 nyè kelen ji la.

Samiyè tuma, furakèli bè kè tile tan o tile tan. Sumaya bè bonya yòrò min, i n'a fò Sikaso ni Bugunin, baganw ka kan ka furakè ko kelen kalo o kalo, san kalo 12 bée la, hali tilema fè.

sènè tèmèna kunfèbaara kan

Mògò bè baara o baara min kè, i b'a fè i k a nafa sòrò a la.
Nafa sòròli n'a sòròbaliya tè se ka dòn jateminè kò. O tuma na,
an k'a dòn ko jateminè bè baara bée la.

Sènè yèrè de jateminè ka bon ni baara bée ta ye; wa ale de
fana ka gèlèn kosèbè, bawo a bè boli sènèkèla ka foro baara bée
kan, k'a ta foro tu tigèli la, fo ka n'a bila sumanw ladonni na.

Nka, a kòlòsira k'a ye ko
sènèkèla Kòni bè jate minè tuma
min na, o b'a sòrò a hakili sigira
ka ban, foro nyèlen don, ji ko t'a
la bilen, kònòw ka tìnyèni fana
tè se ka fèn bérè k'a la tugun. O
tuma de la, sènèkèla bè sòrò ka
jiginè dilan a ka foro sòrò
kanma, o bè se ka jiginè min fa.
A bè sendanyè 15 wali 20 wali
25 jiginè dilan.

Jate minnu ka kan ka minè
sani o waati cè, a ka ca a la,
sènèkèla hakili tè boli o bée kan.
O dun jatew minèbaliya bè se k'a
to a tè se k'a ka sòrò hakika dòn.

sènè jateminè bè daminè kabini foro bin tuma.

An k'a dòn ko sènè jateminè
bè daminè kabini foro bin tuma.

Fòlò, kènè hakè min ka kan ka
bin, n'o bè se ka baara du kònò
mògòw fè, o ka kan ka dòn.

Filanàn, sènèfèn si hakè wali
nògò donta hakè min bè bèn kènè
binta in ma, o fana bè jateminè.

Sabanan, musaka minnu bè kè
k'o kènè sènè samiyè kònò, i n'a
fò du kònò mògòw ni baarakèlaw
ka dumuni, ani musaka tòw, o
fana bè jateminè.

Nin bée de kosòn, a bè fò ko
ka foro kènè suma. Du mògòw ka
baarakè fanga wo, suman si hakè
wo, nògò donta hakè wo, f'musaka
kètaw wo, foro sumali de b'a to o
bée jate bè se ka minè.

taari kelen sòrò hakè

An k'a dòn ko foro kènè taari
hakè de bè fò. Taari ye kènè ye,
min kèrè naani bée janya ye
mètèrè 100 ye.

Samiyè mana ban, sumanw ni
sènèfèn bée mana ladon ka ban,
a sòrò mana jate ka ban,
jateminè bè kè taari kelen sòrò
hakè de kan.

Taari kelen sòrò hakè jatebò
ka nògòn. Suman mana ladon ka
ban, k'a pese k'a girinya hakè
dòn, o girinya tòni hakè de bée
tila foro taari hakè cè. Girinya

min bè sòrò, o ye foro taari
kelen sòrò hakè ye.

Nyinini kèlaw ye jateminè dò
kè, ka sènèfèn sòròta hakè nyini,
minnu ka kan ka sòrò taari kelen
na, ni sènè kèra konyuman. O la
sènèkèla bè se k'a dòn ni sènè ye
tònòba lase a ma, walima n'a
binna.

O sènèfèn hakè sòròta filè nin ye taari kelen kelen na :

sènèfèn suguya

sòrò kilo hakè :
n'i ma dugumada ta sòrò, i binna;
n'i ye sanfèda ta sòrò, i ka sènèfèn
nyèna kosèbè.

	dugumada	sanfèda
kaba zangerenin	kilo 1500	kilo 2000
kaba cèmancè	kilo 2500	kilo 4000
nyò : sanyò	kilo 1500	kilo 2000
nyò : sunan	kilo 500	kilo 1000
keninge : gajaba	kilo 1500	kilo 2500
keninge : cèmarifin	kilo 1500	kilo 3000
tiga : tigaba (28-206)	kilo 1500	kilo 3000
tiganin telin (4710)	kilo 1500	kilo 2500

Nin jate ninnu minèna hakè
lina dòw de kan, n'olu ye foro
dugukolo baara cogo nyuman ye,
ni foro danni ko nyuman (danni
joona ani danni ka fa), ani foro
ladonni ko nyuman (kòròshyèn-
ni, yugubali, farali, nògòdon,
furakèli, judonni).

O de kanma, samiyè tuma,
cikèlakòlidèn w b è taa ma taama
ka taa sènèkèla ma, k'a hakili
jigin nin baara ninnu kè cogo
nyuman na, walasa tònò ka sòrò
samiyè baara la; o de kanma,

sènèkè kuntigi b'a nyini u fè, u
ka taa foro fali jateminèfèn
sigi foro dòw kònò : o baara in tè
baara lankolon ye, taari kelen
sòrò hakè jateminè cogo de don.

An b'a nyini sènèkèlaw fè, u
k'o baara nògòya cikèlakòlidèn
bolo. An b'a nyini u fè, u yèrè
k'u dege o baara kè cogo la, u k'u
jija ka se taari kelen sòrò hakè
jate cogo la. O dònnyia de b'a to,
u ka se k'a dòn n'a y'a sòrò u y'u
ka samiyè baaraw bée kè k'u se u
dan na.

kòori sènè baarada kunnafoni

Nfirinfirinin bè ka Mali ka kòori mangoya a sanbagaw yòrò

Kunnafoni sera an ma ka bò Somèkisi baarada la, n'o ye baarada ye, min bè Mali ka kòori feere Mali kò kan. O kunnafoni in b'a jira ko fèn manama dò bè Mali ka kòori mugu la sisani, min bè kòori mugu tinyè. O fèn manama bè, i n'a fò di nòonò.

A kòlòsira ko fèn manama in ye nfirinfirinin dò bo ye, min bè don kòori buluw ni kòori kuru da-yèlèlenw kan kòori foro kònò, i n'a fò diden ta bè cogo min.

A nfirinfirinin bè cogo di ?

Nfirinfirinin in tè ye kòori sun danma kan, a bè sigi falentèn caman sun kan. A tè finyè don kòori danma na, a bè banaba lase tamati (dani), sira sun ani bananku sun fana ma.

Nfirinfirinin in fari nèrè-mugulaman don. Kaman jèman naani b'o fari datugu. A janya tè tèmè milimètèrè kelen kan, k'a kaman dayèlèlen kè milimètèrè 25 ye (n'o bè bèn santimètèrè fila ni tila ma). A musoman ka bon dòonin n'a cèman ye.

U b'u fanw kelen kelen da kòori bulu duguma nyè kan. O fanw bè tòrò tile wolonwula kònòna na. A denninw tè teama ka mèen, u b'u datugu fara dò kònò. Dennin ninnu bè bayèlèma o fara kònò dògòkun naani nyògòn kònòna na, ka kè nfirinfirinin ye.

Nfirinfirinin in ka mantòorò

An ko nfirinfirinin in bo bè i n'a fò di nòonò, bawo di sawura b'a la. A ka timi, mana b'a la. N'a bè kòori min na, a bè kòori mugu lanògò, ka bugun dò da a kan. Bugun in tè ye nyè la ten.

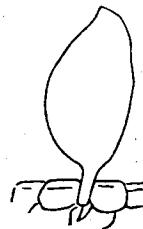
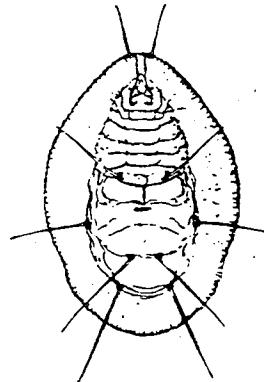
Kòori lanògòlen finyè bè dòn kabini kòori wurusili yòrò la. Bawo di in bè kè sababu ye ka

kòori nòrò mansin nyinw na, fo tasuma bè se ka wuli o yòrò la.

Kòori lanògòlen min sera ka wurusni, n'o sera a parata yòrò la, a finyè bè dòn o sen fè. Bawo a geari man gèlèn, a bè tigè tigè joona, wa gala si t'a minè ka nyè.

dò bè fara gèlèya kan kòori feere yòrò Mali kò kan

A fòra jèkabaara nimòrò 6 kònò ko gèlèyaba bè Mali sòrò a ka kòori mugu feere yòròw la Mali kò kan. Finyè min kofòlen filè nin ye Somèkisi fè, o bè se

ka kè sababu ye ka dò fara o gèlèya kan, ka Mali ka kòori mugu mangoya a sanbagaw bolo.

O la, nin kunnafoni ka kan ka cikèla waaju kòori furakèli nyèci la kòori sènè na. N'a fòra ko furakèli, o kòrò ye ka furakèli daminè a daminè tuma na, ka segin a kan tile tan ni naani o tile tan ni naani, ka kosala furakèli matarafa. Bawo nfirinfirinin in bè bugun o waati de la, ka kòn ka kòoribò daminè.

An k'an ji ja ka Mali ka kòori saniya, k'a mandiya a sanbagaw bolo. An bée lajèlen tònò b'o de la.

tulon tè sebe sa

Jèkafò ni jèkabaara hukumu kònò

nsana danma dòw

Jèkabaara nimòrò duurunan kònò, nsana dòw bë yen ko :

Kunatò kule kan ka di so jeni yòrò la, k'a sòrò a bolofaji tè tasuma sa.

Ne hakili la, hali n'a bolofaji tè ta sa, a kule kan bë ji caman tigi lawuli k'a se tasuma faga yòrò la. Barisa, jè kònò, i na cèkòròba sòrò yen, i na musokòròba sòrò yen, i na banabagatò yèrè ye a la. Hali n'u kétaw man bon, u bë se ka kunnafoni ni laadilikian lase tow ma.

N'i teri kèra bozo ye, a bë don ni jò jima ye i kan.

Nin bée bée jè kònò. Kuma donsow ko : "mori bée n'a jò yòrò don misiri kònò". N'o tè nkalon ye, jè kònò, nalonna baaara bë yen, kegunma baara bë yen. Barisa a bë fò ko "n'i ye jè o jè mèennen ye, ko dò nalonna". Ni bée kegynyara, a tè diya.

Taa oogo tè nyò la ka sègè dan.

O ye ntori tègè ye k'a d'a kan, sènè de fòlòla, wa a bë laban. Barisa balo tè se ka kë ni sènè ma kë. N'i ma balo kòròshyèn foro kònò, i n'a kòròshyèn sugu kònò.

Sani i ka lanpan tugu fiyentò ye, a taji sòngò don sogo la k'a d'a ma.

Ne hakili la, san'i ka kuma sèbè fò banabagatò ye, dèmè sèbè don a ma. O bë, i n'a fò, san'i ka taa ni kòngòtò ye fini mugu butigi la, i ka taa n'a ye mangasa la.

Nkèerènden tè wolo a fa nyè na, nk'a b'a fa kan fò.

O fana ye ntori tègè ye. Bamananw ko : "taa yòrò jan tè

mògò fili i fa bulonda ma". ko : "jiri kurun mèen o mèen ji la, a tè kë bama ye". O b'a jira ko bamananden, hali n'i kèra mini-siri ye, i laban ye sènèkè ye.

Min mana dò dun nyò mugu la, o da tè se ka diya to magayali kuma la.

Wuya si t'o la. N'e mògò min y'i jèngè jè baaraw ma, ni nafa sòròla, e ta ye je ka file ye.

Bolonkòni tè dòlò min, nk'a bë dolotigi so jira.

Baarakè fanga tè mògò dò la, a kë fèrè t'a la. Nka a bë se ka mògò tow makuma k'u ladusu k'a kè.

natabaya

Ne bë hakililajigin kë fèn dò la, min ka bon, ni bée b'a dòn, nka ni bée ka kan k'i yèrè kòlòsi a la, o ye nata ye. Ale yèrè man jugu, a denkè de fè teriya man nyi.

Ala yèrè ye dinyè da nata la, ka alijinè ni jahanama da n'u bée fali nata ye, ka bunahadamadenw da n'a yèrè labatoli nata ye. Bunahadamaden fana bë wale bée kë nata la. O tè baasi ye.

A nana dën min wolo, k'a tògò da nataba, dinyè y'a wele ko "natabaya". A ka mandiyaya kosòn (barisa a ko diyara bée ye ka tèmè a fa kan), bée ye den in kanu; jèkulu o jèkulu, den in teri b'a la.

Den in dun ka teriya sigi sen ka ca, a si man nyi, dò de ka fisa ni dò ye. Natabaya in bë den saba wolo :

Den fòlò ye **nyèngoya** ye. Ale man jugu ka tò fila bò. Ale teri ye mògò ye, min tè mògò ka fèn bòsi u la, nka a sòrò dimi kòni bë kè a la.

Den filanan ye **nanbara** ye.

Ale teri ka bœra ye ka walifènw nanbara ka kë a yèrè ta ye; a bë se k'a nanbara k'a di mògò wèrè fana ma.

Den sabanan ye **hasidi** ye. Ale ka jugu ni tò fila in ye. Barisa tò fila in bée sòn w. bë nyògòn sòrò ale ta kònò, i n'a fò, jate la, kafoli, dòbòli ni sigiyòròmalibè nyògòn sòrò tilali la cogo min : hasidi bë fèn nyèngoya, k'u nanbara, k'u hasidiya. Hasidi ni mògò tè nyè. O bée dun na, nyèngoya ni mògò bë nyè; nanbaratò ni mògò bë nyè.

Fèn bée hasidiya bë hasidi la : du nyuman, foro nyuman, den nyuman, muso nyuman, baarakè minèn nyuman, hali ala kòrò sigiyòrò nyuman sugu kònò, nin bée dimi bë hasidi la.

Hasidi balo ye nkalontigè ye, wa a tè mògò si tògò duman fò sòn kolon fò kò, ni ka nyinè a yèrè taw kò.

O la sa, n'an ko an ka jèkuluw ka si sòrò ka sabati, an tè se k'an ban teriya in ma, nka an k'a kë cogo dòn. **Ishaka Kulubali Jijeni**

